N:o 8. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Hötorget 6, 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 16 April 1888. | Pris: Helt år 5 kr., Lösnr 25 öre. Bilagan I 75 öre. | Årg. 8.

Om Reklamen.

En utförlig skildring af reklamen, dess historia och egendomligheter under olika tider hos olika nationer i olika klasser och yrken, dess urartande och öfverdrifter liksom dess berättigade eller åtminstone lofliga yttringar är onekligen ett mycket intressant företag. En sådan underhållande och med olika illustrationer försedd »bok om reklamen», författad af Rudolf Cronau, utkom förra året i originel utstyrsel på Wahlerska bokhandelns förlag i Ulm. Ett af de intressantaste kapitlen befattar sig med konstnärsreklamen. Cronau skrifver:

Under tidernas lopp har från det resande konstnärsfolket vårt teaterväsende utvecklats, och ganska många karaktersdrag hos detsamma visar tillbaka på detta gamla ursprung: det rastlösa kringflackandet och begäret att taga lifvet lätt. Äfven reklamsjukan, som var egendomlig för medeltidens gycklare, har tämligen väl bibehållit sig. I de mindre städerna blifva ännu abonnenterna personligen inbjudna af beneficianten. För omkring tjugu år sedan var detta bruk allmänt gängse i städer af tredje och fjerde rangen; skedde det ej, så kände sig de regelmässiga teaterbesökarne stötta deröfver och kommo ej på teatern, hvarigenom kassan led en kännbar förlust.

Hvilka utomordentliga medel sådana beneficianter understundom tillgrepo för att försäkra sig om ett fullt hus illustrerar mycket drastiskt ett annandag jul 1885 i den lilla staden Kappeln förekommande fall. Beneficianten hade här kommit på den sinnrika idén att föranstalta en representation med bortlottning af — ett svin. Enligt tillkännagifvande å stora gula affischer och plakater gafs »på mångas begäran Mosers »Bibliotekarien». Under första mellanakten bortlottades då mellan teaterbesökarne ett lefvande svin; hvar och en erhöll en lott gratis

Scenens gudar och afgudar slogo vanligen sjelfva på reklamtrumman. Hur konstmessigt vet ej den genialiska Sarah Bernhardt att behandla instrumentet, hon låter sig förgudas och smädas, giftas och skiljas, hon köper sig en teater och låter den utmätas, hon uppfinner moder och skrifver qvicka bref, hon målar, modellerar och är — obotligt sjuk; allt blott för att hennes namn ej skall råka ut för glömska. Sedan åratal möter man detta namn i tidningarne öfver hela verlden. Hon har uppnått sitt mål!

Fru Lucca har ej nog dragningskraft i Newyork, icke tillräckligt kommit i hvars mans mun. Men hennes impressario vet råd. Hon mottager en deputation af Sioux-indianer, med hvilka primadonnan gemytligt underhåller sig samt först bjuder dem på champagne, sedan trakterar dem med juvelarian ur »Faust» och »naturligtvis förtrollar dem». Nästa morgon bringar tidningarne berättelsen om trolleriet, och nu går saken af sig sjelf.

Andra vindar, som drifva dessa qvarnar, utsändas af följande reklam i pressen:

Man vet att pianisten Mills begifvit sig till Catskillbergen för att hvila ut sig och derjemte fiska foreller. Enligt sista underrättelsen fångar han dagligen tvåhundra stycken. Han tager då med sig sin flygel, spelar med den ena handen och fiskar med den andra. Mills kan nu allting.

Efter ett från Java ingånget program skulle Ole Bull ha varit nära att blifva innebränd, då det hotel, der han tagit in, natten mellan d. 18 och 19 augusti uppgick i lågor. Endast med yttersta nöd lyckades det honom att rädda lifvet. Man såg honom, nästan naken, med den verldsberömda violinen i handen, löpa fram öfver gatorna.

Genom dylika notiser och anekdoter för hvilkas sannfärdighet väl ingen (och konstnärerna säkerligen allra minst) kan gå i borgen spännes massans uppmärksamhet allt mer och mer. En målande karakterisering af en amerikansk »manager», hvars kall är att göra reklam i stort och derför stryker i sin egen ficka en stor del af de inkomster som de af honom beprisade konstnärerna skörda, anför Cronau ur Fredrich Haases broschyr »Osminkade bref om Amerika». Han åberopar äfven ett annat vittne; Rossi sade mig vid ett tillfälle: »I Amerika betyder vid ett gästspel managern allt, konstnären sjelf icke stort mer än noll. Herr X eller Y kan genom annonseringskonsten hos publiken höjas till rangen af en förste konstnär, under det att en verkligt betydlig förmåga genom managerns oskicklighet eller sparsamhet degraderas till fogelskrämma».

Han har rätt. Äfven den oförlikneliga Patti, hvilken såsom infödd amerikanska borde hafva något företräde, måste betala sin tribut. Hennes första konsert i Steinway Hall annonserades kort och godt utan något krimskrams och salen blef — tom. De följande konserterna på samma sätt. Af den »lilla pressen» fick hon höra »att hon alltid sjöng falskt och egentligen ingenting lärt såsom sångerska». Då tog hon *nolens volens* (säkert mera *nolens*) en manager, som inhöstade 40 % af inkomsterna, och hon var åter den stora Patti, som vi alla känna.

Då den bildsköna unga amerikanska skådespelerskan Mary Anderson för ett par år sedan besökte England utspriddes af hennes manager hvarje vecka det ryktet, att Mary af den och den förnäme herrn fått giftermålsanbud — men alltid gifvit korgen. På detta sätt missbrukades hertigens af Portland, lord Coleridges och andras namn och dessa höga herrar sågo sig föranlåtna att i tidningarne förklara, det ryktet ej var något vidare än ett reklamknep.

Sådana impressarier sky icke en gång att afsigtligt göra sin skyddsling

till hjeltinna i en skandalprocess. Man berättar historier om hur hon blifvit skiljd från sin man. Alla detaljer i en pinsam äktenskapsprosess refereras vidt och bredt, och mannen framställes såsom ett odjur, som icke en gång velat tillåta konstnärinnan att äta sig mätt.

Det vigtigaste reklammedlet är Claquen. På de storaverldsstädernas teatrar utvecklade sig clacquen vid början af detta århundrade. År 1820 upprättade en viss Sauton i Paris en formlig byrå, som kallades »Assurance de succès dramatiques». Hos honom anmälde sig claquörerna; teaterdirektionerna gjorde sina visiter der och gåfvo sina uppdrag, och Sauton bestämde sedan för så och så många francs och fribiljetter den större eller mindre hopen af klappare; den afslutna öfverenskommelsen erhöll till ex. bestämningar hur ofta och hur starkt det skulle applåderas. Man särskilde tre grader af styrka: *petit* (litet), *modéré* (lagom), *assaut* (full storm). — Då Veron dirigerade pariseroperan var claquens heros en viss herr Auguste, som sakkunnigt disciplinerade claquen, ledde den och inlärde den framför allt att iakttaga ensemblen. För tre plutoner klappare om femton man bekom Auguste fyratiofem biljetter, af hvilka han sålde hälften för billigt pris till folk som förpligtade sig att »arbeta» på aftonen; för den andra hälften gingo stamtrupperna i elden. Den fåfänga sångerskan M. Noblet betalte honom för hvarje uppträdande af stora claquen (assaut), 45 man, 50 francs, hvilket på femton år inbringade honom en summa af 55,000 frcs.

Då »Hugenotterna» instuderades skref Auguste följande, i vida kretsar bekanta bref:

»Herr Direktör!

Jag är mycket nöjd med den nya operan; att arbeta för sådana verk är en njutning. Man kan vid alla arior och nästan vid alla duetter göra någonting; för duetten i fjerde akten garanterar jag tre salvor, för trion i den sista en framropning. Hvad sångarne och författarne beträffar inväntar jag edra ordres.»

Claquörerna indelas i olika grader allt efter det olika sätt, hvarpå de »arbeta». Först har man »Tapageurs»; dessa applådera på det lifligaste vid minsta anledning; efter dem komma de finare »Connaisseurs» eller kännarne. De måste kläda sig fint, sitta på de dyraste platserna, mumla då och då på ett förnämt, obesväradt sätt, väcka uppmärksamhet på vackra ställen och intressanta stegringar, under det »Rieurs» hyckla den gamla »råbarkade» rättframheten eller den borgerliga godmodigheten och vid det plattaste skämt gifva till det hjertligaste skratt — och plötsligen, likasom besinnande sig upprepa detsamma till dess det drar publiken med sig. Man ser, hvarje sida af menniskan är belägrad. »Pleureurs», hvilka man kan få beundra i P. Corneilles sorgspel på Théâtre Français, äro de rörda, de gråtmilda. Deras hvita näsdukar torka oupphörligt torra ögon.

Max Bruch.

Då Filharmoniska sällskapet på sin i dessa dagar inträffande konsert gör vår musikaliska publik bekant med Max Bruchs stora körverk »Odysseus» torde en uppgift om denne framstående tyske tonsättares hittills varande öden och verksamhet icke vara ur vägen att meddela.

Max Bruch föddes i Köln d. 6 Juni 1838. Han erhöll sin första musikundervisning af sin moder (född Almenräder), en ansedd musiklärarinna, som ofta under sin ungdom medverkade som solosångerska på de rhenska musikfesterna. Redan vid 11 års ålder försökte sig Max B., då lärjunge af K. Bredenstein, med större kompositioner och bragte såsom 14-åring en af honom komponerad symfoni till uppförande i Köln. 1853—57 blef han Mozartsstiftelsens stipendiat och såsom sådan Ferd. Hillers lärjunge i teori och komposition samt Karl Reineckes (till 1854) och Ferd. Breunings i pianospel. Efter en kort vistelse i Leipzig lefde han 1858—61 som musiklärare i Köln, flitigt komponerande. Efter sin faders död anträdde han en längre studieresa, då han besökte Leipzig, Wien, Dresden, München och efter kort vistelse i dessa städer begaf sig till Mannheim, der hans opera »Loreley» (efter den för Mendelssohn af Geibel skrifna texten) blef uppförd 1863. Denna opera rönte dock ej någon framgång i Tyskland men gjorde bättre lycka då densamma i sept. förra året uppfördes i Leipzig efter en grundlig omarbetning, såväl till musik som text, den senare af O. Walther. I Mannheim (1862—64) skref han körverken »Frithiof», »Römischer triumphgesang», »Gesang der heiligen drei Könige», »Flucht der heiligen Familie» etc. 1864—65 begaf han sig åter ut på resor, besökte då Paris, Breslau etc. och bragte till utförande i Aachen, Leipzig och Wien sin »Frithiof» hvarmed han öfverallt skördade stor framgång. 1865—67 var han musikdirektör i Koblenz, 1867—70 hofkapellmästare i Sondershausen; i Koblenz skref han bland annat sin välbekanta violinkonsert, i Sondershausen två symfonier, delar af en messa m. m. Operan »Hermione», som 1872 kom till uppförande i Berlin, vann endast en succès d'estime. Han uppehöll sig i denna stad 1871—73 och under denna tid skref han »Odysseus». Efter att i 5 år ha varit bosatt i Bonn, der han skref »Arminius», »Lied von der Glocke» och den andra violinkonserten samt gjort två resor till England för uppförande af sina verk derstädes, blef han efter Stockhausens afgång 1878 ledare af Sternska sångföreningen i Berlin och 1880 Benedicts efterträdare som direktör för Philharmonic Society i Liverpool. 1881 gifte han sig med sångerskan fröken Tuczek från Berlin. Under vistelsen i Liverpool erhöll M. Bruch flera inbjudningar att resa öfver till Amerika, dit han äfven begaf sig, och i Förenta Staternas förnämsta städer uppförde han, April—Juni 1883, med stort bifall flere af sina förnämsta verk. Hemkommen från Amerika öfverflyttade han till Breslau der han anställdes som kapellmästare för orkesterkonserterna.

Max Bruch är utan tvifvel en af Tysklands nu mest betydande komponister på körmusikens område, men äfven hans violinkonsert hör till alla violspelares älsklingsstycken. Det egendomliga i Bruchs tonskapelser är en skön klangverkan, träffande karakteristik och kraftig, frisk inspiration; han uppoffrar aldrig melodien för effekten, och intager igenom dessa egenskaper en sjelfständig och aktningsvärd ställning bland komponister af den nytyska skolan.

Af Bruchs verk erinra vi oss såsom gifna här i hufvudstaden hans violinkonsert (af flere violinister), introductionen till »Loreley» (af Meissners orkester 1873), Romans för violin, »Schön Ellen» och »Scener ur Frithiofs saga», gifna af Upsalasällskapet O. D. förra våren.

»Odysseus» har på de stora musikfesterna i Tyskland vunnit stor framgång och äfven spridt sig till England och Amerika. Detta storartade körverk är indeladt i två afdelningar, af hvilka den första innehåller följande nummer: 1) Odysseus på Calypsos ö, 2) Odysseus i underjorden, 3) Odysseus och sirenerna, 4) Sjöstormen; den andra afdelningen: 1) Penelope, 2) Nausikaa, 3) Gästabudet hos Phäakerna, 4) Penelopes klagan, 5) Hemkomsten, 6) Festen på Ithaka.

Fru Albani.

Denna berömda sångerska, som snart för första gången kommer att gästa vår hufvudstad, är troligen för de flesta af våra läsare obekant; vi vilja derföre efter danska Nationaltidende och andra källor meddela hvad vi ha oss bekant om konstnärinnan.

Madam Albanis namn är ej någon konstprodukt af impressarieklamer. Vid sidan af Adelina Patti står fru Albani som den italienska lyriska teaterns första sångerska. Hon är den »sköna sångens förnämsta representant. Det är först och främst sjelfva röstens egendomliga skönhet som gör henne dertill. Rösten är mjuk och af fullkomligt välljud, af en så smältande

timbre, att den åtminstone i höjden ej kan jemföras med någon annan sångerskas röst.

Professor Ehrlich skref vid fru Albanis första uppträdande i Berlin för ett par år sedan: »Signora Albani eger ett ganska egendomligt, märkvärdigt utbildadt röstmateriel, som ej kan jemföras med någon annan sångerskas. Rösten är icke omfångsrik, de djupare brösttonerna kunde vara fullare och kraftigare men höjden är af berusande välljud, af ofelbar renhet och, hvad som i synnerhet må framhållas, af en mjukhet, som tillåter sångerskan att i höga lägen, som andra endast kunna nå genom forcering, sjunga ett pianissimo, som väcker förvåning och beundran. Hela koloraturen är fulländad. Löpningar, staccati och drillar äro ej blott säkra och felfria — utan de sjungas äfven så behagligt, att örat oemotståndligt njuter deraf.

Den berömda Sontag har jag endast fått höra såsom grefvinnan Rossi, således långt efter hennes glansperiod — men när jag tänker mig de företräden, som fru Sontag ännu på äldre dagar (hon dog 1854) hade bevarat, förenade med fullkomlig ungdomsfriskhet och fyllighet i stämman, så liknar jag denna fantasibild vid fru Albani. Hon är vår berömda Sontag, som uppstått ur grafven.»

Som professor Ehrlich säger är fru Albanis sångkonst lika allenastående som rösten sjelf är egendomlig och hennes dramatiska begåfning står inom det område som är hennes — det fint behagliga, jungfruligt intagande — fullt på samma höjd som hennes sångkonst. Den stora passionerade framställningen tillhör ej fru Albani. Den veka stämman lämpar sig ej för uttrycket af den sönderslitande smärtan, men finner deremot det renaste uttryck för vemod, längtan, stilla klagan.

Likasom Minnie Hauk är också fru Albani amerikanska född i Kanada 1852, dotter till en från Frankrike utvandrande musiker vid namn La Jeunesse. Vid 16 år var hon organist i kyrkan Montreal. Hennes utmärkta röst föranledde dervarande kongregation att bekosta hennes utbildning som sångerska, hvarpå hon begaf sig till Europa och studerade först för Duprez i Paris och sedan för Lamperti i Milano. Efter två års studier engagerades hon i Florens och kallade sig nu efter sin hemort (staden Albany) Albani. Genom impressarion Ullman fick hon tillfälle att sjunga för prof. Gye vid Coventgarden-teatern i London och blef der genast såsom en »stjerna» af högre ordning engagerad för 5 år och ingick sedan äktenskap med dennes son och efterträdare, en gentleman, som säges vara egare af millioner.

I början af 1887 började fru Albani ett längre gästspel i Berlin och ronte mycken framgång. Man anmärkte emellertid att rösten något förlorat i tjusningskraft men i de höga lägena fortfarande klingade lika mjuk och sympatisk.

Det skall för oss bli af mycket intresse att få höra denna berömdhet, då hon nu helt snart kommer att konsertera här.

Robert Schumanns bref.

(Forts. från N:o 5.)

Till Friedrich Wieck.

Zwickau d. 10 Jan. 1833.

I största hast en ursäkt, om jag blott kan få fram den — stor konsert i Schneeberg — Thierenfelder skref efter symfonien — en fullständig omkalfatring af första satsen — omskrifning af stämmor och partitur — Tillfogandet af de andra satserna — arbete upp öfver begge öronen — kan ni så spörja eller vara vred? Allvarsamt taladt — att skrifva till er är en lätt sak; men för ett bref till Clara kände jag mig icke stark nog. Kan ni tro mig?

— — — — — — — — — — —

Åt de nya Chopin'ska sakerna gläder jag mig som ett barn. Att han låter trycka så många saker på en gång synes mig oklokt. Berömmet släpar sig långsamt fram på dvergfötter och bör ej utmanas. Ganska visst kan berömmet också flyga med stormens vingar, såsom till exempel Claras. Helsa henne, den kära goda flickan, som jag hoppas snart få se och höra spela Mazurkan. Det är ni som har ansvaret för att Zwickau för första gången i sitt lif varit hänfördt. — När det talas om henne, blifver hvarje öga likasom mera talande och lefvande. — — — — —

Hofmeister,* som jag ber er helsa så mycket, har jag försatt i stor ängslan. Jag var nämligen enfaldig nog att skrifva till honom om mina Intermezzon, att jag med dessa hoppades snarare förvärfva mig kritikens och konstnärernas tack än publikens. Såsom naturligt var svarade han: »Edert yttrande förundrar mig mycket. Som köpman kommer det för mig endast an på publikens gunst, alldeles icke på kritikernas.» Der råkade jag väl ut med min kosmopolitism.» — — —

Till Clara skrifver jag utförligt från Schneeberg. Jag har tänkt mig att pianokonserten skulle vara i C dur eller A-moll.

Er hustru och Clara sänder jag de vänligaste helsningar liksom er. Hvad har jag ej er att tacka för!

Till Clara Wieck.

Leipzig d. 22 Dec. 1831.

Midt ibland tusen röster, som nu glada tillropa dig, hör du måhända också en, som sakta nämner dig vid namn. Du ser dig om — och det är jag. »Du här, Robert?» frågar du mig. — »Hvarför icke, är jag då icke alltid vid din sida och följer dig öfverallt, om du också ej ser mig?»

Täglichsbeck sade mig att du hade spelat sonaten * för honom, den gamle Vieuxtemps, talade om Karnavalen, som han hört af dig. — Har glädt mig i djupet af mitt hjerta. Till att spelas offentligt passar verkligen inga af mina saker, kanske dock i fantasistyckena ett: »In der Nacht» och ett annat: »Traumeswirren»; de komma snart ut, se då på dem. — Jag känner mig så ensam och öfvergifven på min väg, att jag ofta gerna ville kalla på dig och spörja dig, du har alltid så gerna och så lätt förstått mig. Apropos — Liszt har skrifvit en lång ganska ordentlig artikel om mig i den franska tidningen. Den har i hög grad glädt och öfverraskat mig. Ser du Liszt i Wien, så helsa honom för den med en riktigt vacker blick. — —

Leipzig d. 5 Jan. 1833.

— — Mina »Davidsbündler»-danser och Fantasistycken blifva färdiga under loppet af åtta dagar. I danserna är en hel del bröllopstankar — de hafva kommit till i de skönaste, mest upphöjda ögonblick jag kan minnas, — jag skall en gång förklara mig för dig — —. Och Henselt som varit här! det var första gången vi sågo hvarandra, och jag kan säga att vi möttes som två bröder. Så kraftig, naturlig och djerf i utseendet hade jag ej förestält mig honom, och hans ord och omdömen svara mot hans yttre. Med hvar timme komma vi hvarandra närmare, ehuru jag i sjelfva verket ej vet synnerligen mer om honom, än att jag tycker utomordentligt mycket om honom. Dock kan jag säga dig att han som pianospelare har öfverträffat alla förväntningar som jag af edra yttranden gjort mig om honom. Det är verkligen ofta något demoniskt hos honom, ungefär som hos Paganini, Napoleon, Schroeder-Devrient — och så förekommer han mig en annan gång som en trubadur, du vet, i stor och vacker barett med en hög plym. Hans betydelse växte i mina ögon för hvarje timme. Endast några gånger, då han ansträngde sig för mycket under spelet, fann jag honom en smula svagare. Men på det hela taget steg han i min aktning ända till det ögonblick vi sade hvarandra farväl. — —

Grillparzers dikt är det vackraste af allt som är skrifvet om dig. Åter fann jag vid detta tillfälle skaldens ställning så gudomlig; han träffar det rätta med så få ord, gällande för alla tider. Mendelssohn var just uppe hos mig då jag fick den, han sade detsamma. »Schäferkind» — »senkt die weissen Finger» — hur nätt och fint är ej det hela, man hör dig, man ser dig framför sig. Och gent emot publi-

* Musikförläggare i Leipzig.

* Op. 11 Fiss moll.

ken äro dessa få rader dig till större nytta än alla artiklar, hur hjertligt de än äro menade — kort sagt denna dikt har gjort mig lycklig, och kunde den som älskar dig, eller öfverhufvud en tillbedjare sjunga och dikta, så skulle han hafva gjort det så. — —

Har du fått mina »Davidstänze»? Jag har för åtta dagar sedan sändt dig dem. Tag dig af dem, hör du! de äro min rätta egendom. Men hvad som står i de der danserna, det skall min Clara nog förstå att utleta, henne som de mera än någonting annat äro af mig tillegnade, — det är hela aftonen före ett bröllop, hvarom de handla, och nu kan du sjelf utmåla för dig begynnelsen och slutet. Har jag någonsin varit lycklig vid pianot, så var det när jag komponerade dem — —.

Leipzig d. 17 Mars 1838.

— — Nu kommer det an på att vinna din faders godhet och tillit, hans, som äfven jag så gerna ville kalla fader, och hvilken jag har att tacka för så mycken glädje i mitt lif, för så mycket af det jag kan — också för mycken sorg — men åt hvilken jag endast ville bringa glädje på hans gamla dagar, så att han kunde säga: »de äro goda barn». Hade han känt mig bättre, skulle han ha sparat mig mycken smärta och aldrig skrifvit ett bref till mig, som gjort mig två år äldre. Nå, det är nu öfverståndet, förlåtet — han är din fader, har uppfostrat dig med sådan omsorg, att han har rätt att lägga din framtids lycka på den känsligaste våg, veta dig fullkomligt lycklig och betryggad, likasom han hittills städse trofast har beskyddat dig — jag törs icke gå till rätta med honom — han har intet annat för ögonen än ditt bästa här på jorden; jag vill förtro dig något: jag håller af din far och aktar honom för hans många stora och härliga sidor så högt, som med undantag af dig ingen annan kan göra det. Jag hyser en egendomlig medfödd hängifvenhets- och lydaktighetskänsla, som för alla energiska naturer. Derför smärtar det mig dubbelt att han icke vill veta af mig. — Dock kanske kommer tiden likväl, då han säger: »Nå så tag hvarandra.»

— — Om du visste hur stort värde jag sätter på din uppfattning af allt, äfven då det icke rör konst, hur dina bref andeligen förfriska mig. Skrif derför till mig om allt, som föregår omkring dig, om menniskor, förhållanden, ställen. — Du har ett godt öga och jag följer dig så gerna i dina betraktelser. Man bör icke i för hög grad gå upp i sig sjelf och sina egna intressen, hvarvid man lätt förlorar blicken för verlden som omger en. Den är så skön, så rik, så ny, denna verlden. Hade jag tidigare och oftare sagt mig det, så skulle jag nu hafva kommit längre och redan ha uträttat mer.

Hvad den sista satsen i Sonaten * angår, har du rätt. Den misshagar mig i så hög grad (så när som på ett och annat passioneradt ögonblick) att jag helt och hållet förkastat den. Tredje sonaten är i F moll ** och mycket olik de andra. Dessutom är jag färdig med en Fantasi i tre afdelningar ***, hvartill jag i Juni 1836 hade gjort fullständigt detaljerade utkast. Det första stycket i den är väl nog det mest passionerade jag har skrifvit, det är en djup klagan, som angår dig. De två andra styckena äro svagare, men behöfva just icke att skämmas för sig.

Att du nu ej kan komponera förundrar mig icke, då det ju måtte gå lifligt till hos eder med så många besök. Skall man komponera, och skall det slå väl ut, så är det nödvändigt att man känner sig lycklig och lefver i djup ensamhet.

— — Spelar du din konsert alltid af egen drift? Der fins stjernor af tankar i första satsen — dock har den ej gjort något helt intryck på mig. När du sitter vid pianot känner jag dig icke — min dom är helt och hållet en sak för mig. Jag skulle önska att du studerat fugabyggningen, då det ju i Wien finnas goda teoretiker. Försumma ej det, när tillfälle gifves. Bach är mitt dagliga bröd, med honom förfriskar jag mig, från honom hemtar jag nya tankar — »mot honom äro vi alla barn» har, tror jag, Beethoven sagt.

Du har gjort väl i att icke spela mina Etuder †. Det är ej något för publiken, och det vore ju tokigt, om jag sedermera beklagade mig öfver att den icke hade förstått något, som ej var beräknadt på dess bifall, utan endast kommit till för sin egen skull. Å andra sidan tillstår jag, att det skulle ha vållat mig stor glädje om något en gång kunde lyckas mig så, att publiken ref ner taket af lutter förtjusning, när du spelat det. Fåfänga äro vi komponister, äfven om vi ej hafva något skäl dertill. »Davidsbündlertänze» går du temligen flyktigt förbi, och likväl tror jag att de äro något helt annat än »Karnavalen» och förhålla sig dertill som ansigten till masker. Kanske tager jag fel, men det vet jag, att de kommit till verlden under glädje, de andra styckena deremot ofta under mödor och qval.

Öfver mina quartetter gläder jag mig sjelf. Pianot blifver mig för trångt, jag hör vid mina nuvarande kompositioner ännu en hop saker som jag knappast kan antyda. Särskildt är det besynnerligt att jag nästan känner allting kanoniskt och alltid först efteråt uppdagar de eftersjungande stämmorna, äfven ofta i omvändningar, i motsatta rytmer o. s. v. Melodien skänker jag stor omvårdnad, som du kanske lägger märke till, också deri kan man med flit och iakttagelse göra stora framsteg. Helt naturligt förstår jag med melodi något annat än den italienska, som för mig förekommer som fogelsång, d. v. s. behaglig för örat, men innehålls- och tankefattig. — — (Forts.)

* Op. 22 G-moll, hvartill S. sedan komponerade en annan sista sats.
** Op. 14.
*** Op. 17 C-dur.
† Op. 13. Etudes symphoniques.

August Säfström.

Den 12:te dennes afled härstädes i en ålder af 75 år Ture August Säfström, hvars namn för några decennier tillbaka var mycket bekant inom vår teaterverld. Han var född i Upsala, der fadern var borgare, och efter att ha aflagt kameral- och hofrätts-examina ingick han som extraordinarie i embetsverken här i hufvudstaden. Hans håg för literatur och musik drog honom snart ifrån embetsmannabanan och han blef sedan en flitig arbetare för teatrarne, hufvudsakligen såsom öfversättare och bearbetare af lustspel. Utan att vara utrustad med någon öfverlägsen författareförmåga, utvecklade han dock i denna verksamhet mycken fyndighet och hans musikaliska förmåga gaf honom dervid ett godt understöd, då de lustspel han bearbetade mestadels voro förenade med musik, arrangerad af J. N. Ahlström, G. Stolpe, J. W. Söderman, E. Becker, O. de Wahl m. fl. och äfven af honom sjelf. Huru stor hans literära verksamhet för teatern var kan man finna af Dahlgrens anteckningar om Stockholms teatrar, deri Säfströms namn är förenadt med ej mindre än 83 teaterstycken, gifna från 1844—63 och af hvilka många gjort stor lycka såsom t. ex. »Bror Jonathan eller Oxhandlaren från Småland» och »Mumbo Gumbo Gongong den store», hvilka upplefvat hundratals representationer på olika teatrar och af hvilka i synnerhet den förstnämda ännu förekommer på de mindre teatrarnes program. Bland andra hans pjeser som haft god framgång kunna nämnas »Malins korgar», »Lilla apan», »Midsommarsvakan» m. fl.

Såsom på en gång författare och tonsättare framträdde Säfström 1844 med enaktsoperetten »Fiskarstugan», hvilken, instrumenterad af A. Randel, nämnda år först gafs å Stora teatern d. 14 Jan. och der upplefde 5 representationer. I den recension, som förekommer i »Stockholms musiktidning» n:o 2 för samma år heter det om musiken i detta arbete: »Vi veta att dessa toner hafva upprunnit under inflytelsen af ett vackert sommarställes idylliska behag. Författaren, uppmuntrad af några i konsten mera invigda vän-

ner, sammansatte dem till en dramatisk produkt, hvilken sedan lades i händerna på en förtjenstfull tonsättare, som ej fann arbetet ovärdigt sin bearbetning. Herr S. har redan förut genom utgifna romanser gjort sig väl vitsordad för god smak och vackra melodier»; i slutet af recensionen heter det att »musiken är god, ren och flärdlös samt qvarlemnar ett godt intryck». Såsom tonsättare är Aug. Säfström mest känd genom den täcka sången Fogeln i Kongens have (»Sjung liten fogel på grönan qvist», förekommande i ett häfte, op. 5, med titel Hågkomster från Köpenhamn jemte En afton i Dyrehaven och Blomman vid sjöstranden). Vidare ha af S. utgifvits sånger ur »Fiskarstugan»; 2 Romanser: Romance. Rizzios sista sång; 4 Romanser: Det vår då. Vårblomman. Den älskades tårar. Om hösten; nya romanser: Vinden. Gondolierens sång. Romance. Blomsterhandlerskan i Florens. Höstblomman.

Såsom lyrisk poet har S. framträdt med ett häfte dikter under titel »Skymningsqvitter»; i de af Ab. Hirsch på 40- och 50-talet utgifna musiktidningarne förekomma äfven af honom skrifna uppsatser och jemväl denna tidning innehöll under förra året (n:o 18) ett reseminne: »Jenny Lind i Köpenhamn» af Aug. Säfström.

I sin ungdom deltog »notarien» Säfström i konsertresor såsom pianist och tillbragte såsom sådan äfvensom i egenskap af pianolärare längre tider på egendomar i landsorten hos aristokratiska familjer, der den blide och vänsälle, humoristiske och musikaliske »notarien» gjorde sig ganska omtyckt. Aug. Säfström tillbragte för öfrigt nästan hela sin tid här i hufvudstaden och hade, ogift som han var och utan anhöriga, under senare åren till följd af sjuklighet dragit sig ifrån verlden, dock ännu under sista lefnadsåret rörlig och med oförminskad själskraft.

Dödsfall

inom musik- och operaverlden 1887.

Kaps, K. W. Ch., framstående pianofabrikant i Dresden, f. i Döbeln 1826, † i Dresden $^{11}/_{2}$.

Kinmanson, Lars Gustaf, skådespelare vid Kgl. teatrarna i Stockholm, f. $^{15}/_{4}$ 1822 och † härst. $^{26}/_{1}$. K. har äfven uppträdt som sångare i mindre sångroler.

Klein, Emanuel, fordom firad operasångare, f. i Pest, † Baltimore, 74 år.

Lind-Goldschmidt, Jenny, verldsberömd svensk sångerska, f. i Stockholm $^{6}/_{10}$ 1820, † i England $^{2}/_{11}$.

Lindeman, Ludv. Mathias, utmärkt norsk orgelvirtuos, organist i Kristiania, f. i Trondhjelm 1812, † $^{23}/_{5}$ i Kristiania.

Lindner, August, förträfflig violoncellist och komp. för sitt instrument, f. 1829 i Dessau, † den $^{19}/_{8}$ i Heidelberg.

Löthner, Edv. Theodor, organist i Köping, † derst. $^{4}/_{6}$, nära 54 år.

Macfarren, G. A., en af Englands förnämsta musiker, operakomponist, f. i London $^{2}/_{3}$ 1813, † derst. $^{31}/_{10}$.

Mangold, C. A., professor. pianist och komponist, † i London $^{1}/_{11}$, 75 år.

Markull, Friedr. Wilh., musikdir. och organist i Danzig, f. $^{17}/_{2}$ 1816 i i Reichenbach, † $^{30}/_{4}$ i Danzig.

Marlitt, E., pseudonym för *Eugenie John*, först scenisk sångerska, sedan berömd författarinna, f. 1825, † $^{22}/_{6}$ i Arnstadt.

Massart, Louise Aglaë, f. Masson, utmärkt pianist och lärarinna vid konservatoriet i Paris, f. 1827, † derst. $^{26}/_{7}$.

Mezerai, L. C. L. C. de, kapellmästare i Bordeaux, utmärkt orkesteranförare, † i Asnières, 77 år.

Michaelis, Gustav, kapellmästare i Berlin, har kompon. musik till flere lustspel, † i Berlin $^{23}/_{4}$.

Möhring, Ferd., bekant komponist af mansqvartetter, f. 1816, † i Wiesbaden $^{1}/_{5}$.

Panofka, Henri, berömd sånglärare, f $^{3}/_{10}$ 1807 i Breslau, † i Karlsruhe i Dec.

Pasdeloup, Jules Etienne, välbekant arrangör af populära konserter i Paris, f. $^{15}/_{9}$ 1819 i Paris, † $^{13}/_{8}$ i Fontainebleau.

Pohl, Karl Ferd, musikskriftställare (Haydn-biograf), f. 1819, † $^{29}/_{4}$ i Wien.

Ree, Anton, komponist och musikkritiker i Köpenhamn, † derst. i början af året.

Rosbeck, F. G. B., musikdirektör vid Svea lifgarde i Stockholm, f. 1827 och † derstädes $^{24}/_{11}$.

Ruben, Gurli, f. Lublin, f. d. operasångerska vid kgl. operan i Stockholm, f. 1839, † på Vedeby nära Karlskrona $^{19}/_{7}$.

Sachs, Julius, pianist och komponist, f. 1830 i Waldhof, † $^{29}/_{12}$ i Frankfurt a. Main.

Schaab, Robert, organist, kompon. och musikskriftställare, f. 1817, † i Leipzig $^{18}/_{3}$.

Schimon, Adolf, sånglärare och komponist, f. 1820 i Wien, † $^{21}/_{6}$ i Leipzig.

Stahlknecht, Adolf, god violist och komponist, f. 1813 i Warschau, † i Berlin $^{24}/_{6}$.

Strakosch, Maurice, bekant impresario, pianist och sånglärare, f. 1825 i Lemberg, † i Paris $^{2}/_{10}$.

Unger, Georg, tenorsångare, f. i Leipzig 1846, † derst. $^{2}/_{2}$.

Wahl, Joh. Wilh., blåsinstrument-fabrikör, f. 1801 i Landskrona, † derst. $^{26}/_{11}$.

Weber, Gustav, ansedd musik. i Schweitz, † nära Zürich $^{12}/_{6}$ i sin bästa ålder.

Wehle, Charles, pianist och komponist, f. 1825 i Prag, † i Paris i Februari.

Westerstrand, Herta Aurora, fröken, f. d. operasångerska vid kgl. teatern i Stockholm, f. $^{16}/_{2}$ 1821, † $^{26}/_{10}$ vid Åkers krutbruk.

Willman, Hedvig, fru, f. Harling, lyrisk och dramat. skådespelerska, f. i Stockholm $^{18}/_{7}$ 1841, † derst. $^{15}/_{8}$.

Volkmar, Wilh. Valentin, berömd orgelvirtuos och komponist f. 1812 i Hersfeld, † i Kassel $^{27}/_{8}$.

Witt, Joseph von, hjeltetenor och wagnersångare, f. $^{7}/_{9}$ 1846 i Prag, † $^{17}/_{9}$ i Schwerin.

Wolff, Aug. D. B., chef för den berömda pianofabriken Pleyel-Wolff i Paris, pianist och komp., f. i Paris 1821, † derst. $^{9}/_{2}$.

Följetong.

Kejsar Wilhelm och Pauline Lucca

Det var 1881 i Ischl. I en liten men förtjusande schweitzervilla, belägen högt ofvan vägen åt Salzburg satt på den af vildvin öfvervuxna verandan ett fruntimmer i sällskap med tre herrar. Fruntimret var *Pauline Lucca*, herrarne komponisten Goldmark, Mierzwinski och Geheime-hofrådet Bork från Berlin, som i följd af ett uppdrag af sin kejserlige herre rest förut till Ischl och der händelsevis träffade sin lilla väninna.

Stämningen var ganska tryckt. Pauline Lucca hade, som bekant genom sin strid med Math. Mallinger funnit sig nödgad att hastigt lemna Berlin år 1872. Utan att begära permission eller afsked reste hon en vacker natt ifrån Berlin, och genom detta geniala streck var hon utestängd från alla genom kartelförbundet förenade scener; Berlin i första rummet. Hon sökte och fann i England och Amerika lagrar och klingande ersättning för det förlorade, men i hennes hjerta lefde oförgängligt minnet af Berlin. Hon hade ju i första rummet »Berlinarne», som afgudade henne, att tacka för sitt verldsrykte. Längtan att än en gång få beträda skådeplatsen för hennes första triumfer hade med tiden stegrats ända till lidande. Hon vände sig slutligen i Berlin till kejsaren och sin förre chef, generalintendenten von Hülsen med de mest rörande böner. Men endast från herr von Hülsen fick hon svar och detta var helt kort och afvisande. Kejsaren, hvars största älskling hon var, såsom man vet, var för mycket soldat för att finna en desertering, till och med af ett fruntimmer, ursäktlig, och sålunda blef Berlin stängdt för henne.

Hofrådet Bork hade nyss bekräftat, att kejsaren svårligen skulle gå in på någon förlåtelse och att hvarje förnyad bön derom skulle blifva utan resultat. Pauline Lucca vandrade häftigt upprörd fram och åter på verandan och utropade slutligen: »Kära råd, säg mig,

hvad skall, hvad kan jag göra? Jag måste till Berlin, eller mitt hjerta förtärts af längtan. Jag står inte ut med det här!» Derefter utbröt hon i våldsamma snyftningar och sjönk ned i en stol. Den bortskämda konstnärinnan kom sällan i det läge, att hon fann sina böner afvisade. — En lång paus uppstod, hvilken slutligen hofrådet Bork afbröt med de orden: »Hvilken skada, min bästa fru, att ni inte medverkar vid den föreställning, som efter hvad jag hör, i öfvermorgon, till kejsarens ankomst, föranstaltas på härvarande teater! — Jag är öfvertygad, att då efter så många år kejsar Wilhelm åter får se »lilla Lucca» på *scenen* och höra hennes sirénstämma, hans goda ädla hjerta icke skulle vara i stånd att längre sluta sig för nåden, och — då hade vi spelet vunnet.»

Hastigt upplifvad af denna nya förhoppningsfulla tanke fattade Lucca sin hatt, parasol och handskar, sägande: »Det skall minsann ske till hvad pris som helst! — kom Mierzwinski och följ mig till Hohenlohe! Han måste arrangera saken och inskjuta något, lika mycket hvad! — Bara jag får spela för min käre kejsare! — Min bäste herr von Bork, den tanken har Gud ingifvit er, och han skall löna er derför!» Hon ilade bort, lemnande sin ledsagare långt bakom sig, lätt som en hind nedför berget bortåt hotel »Kaiserin Elisabeth».

* * *

Kejsar Wilhelm hade under jubel intågat i Ischl och af det österrikiska kejsarparet blifvit mycket hjertligt emottagen. En galadinèr och en galaföreställning på teatern utgjorde de hedersbevisningar, hvarmed den höge gästen hyllades under sitt korta besök. Lucca hade utverkat hos öfverhofmästaren prins Hohenlohe att man uteslöt ett nummer ur programmet, och i stället inskjöts »Löftet vid härden». Man var så mycket beredvilligare att ingå på hennes önskan, som man visste att fru Lucca förr var en afgjord älskling vid preussiska hofvet och medverkan af denna konstnärinna skulle gifva glans åt föreställningen.

Det var en praktfull anblick som i det lilla konsttemplet erbjöds den festligt stämda publiken. Vid sidan af kejsarinnan, med hvilken han lifligt samtalade, satt kejsar Wilhelm, med uttryck af godhet och välvilja i det väderbitna ansigtet, öfver hvilket åttio decennier icke gått spårlöst förbi.

Fjelltösen Nandl återgafs af Pauline Lucca med en så äkta oförfalskad dialekt och så naturalistisk trohét, att väl knappast någon kunnat i henne återfinna Valentine i »Hugenotterna». När hon frisk och munter, med en korg full af gräs på ryggen, skäran i handen och träskor på fötterna, inträdde på scenen och med sin klara röst uppstämde:

»Ja, högt opp i fjellen der ä' då en fröjd!
All verlden man ser der från bergtoppens höjd!»

då applåderade, allt ceremoniel till trots, hela publiken sin älskade Lucca och oemotståndligt äfven — kejsar Wilhelm.

Pauline Lucca hade föresatt sig att den aftonen med alla de vapen hennes talang förlänade henne storma nådens slutna dörr och betjenade sig för det ändamålet af ett och annat ex tempore. Så tog hon ur sin ryggkorg en hop blåklint och under det hon band en bukett deraf berättade hon, alltjemt på samma dialekt, att den tyske kejsaren hade kommit på besök i dalen och honom ville hon skänka en »kvast» utaf hans »älsklingsblomster», så att han inte längre skulle vara onder utan förlåta henne, för hon hade en gång burit sig riktigt »styggt» åt emot honom. Men efter regn brukar det bli' solsken, och derför hoppades hon att nådens sol skulle lysa för henne åter en gång!» — Vid de sista orden hade hon liksom tillfälligtvis fallit på knä bredvid sin korg och riktade en bedjande blick mot logen, der den gamle kejsaren satt, och som förgäfves sökte dölja sin rörelse. Det var blott ett ögonblicks verk och endast fattligt för de invigda, men Lucca hade segrat.

Efter representationens slut infann sig hofrådet Bork hos sångerskan och bad i kejsarens namn om »blåklintskvasten». Den höge herrn beklagade, att han under sin korta dervaro ej kunde mottaga henne men hoppades säkert att rätt snart se henne i Berlin.

Tårarne stodo Pauline Lucca i ögonen, och under det hon tacksamt räckte fram handen åt Bork utbrast hon med djup rörelse: »Gud välsigne kejsar Wilhelm!»

* * *

Den 22 Mars 1882, kejsarens födelsedag, var den gången förbunden med en glad öfverraskning för residenset. Pauline Lucca, berlinarnes förrymda favorit uppträdde efter en tioårig frånvaro ånyo på den kungliga operascenen såsom Carmen. Blotta underrättelsen derom väckte hänförelse bland alla de tusenden, som räknades till hennes beundrare.

Det emottagande Pauline Lucca denna afton rönte trotsar all beskrifning. Det var som om ett förloradt barn återkommit till hemmet. Under första mellanakten stod Lucca på scenen i samspråk med prins Georg af Preussen, hvilken lyckönskade henne till den stora framgången.

Plötsligen uppstod en ovanlig rörelse på scenen; arbetarne lemnade denna hastigt eller uppstälde sig mellan kulisserna med militärisk hållning, ty på den lilla trappa, som leder från hoflogen till scenen, syntes i stor uniform och företrädd af generalintendenten von Hülsen H. Mjt Kejsaren, vördnadsfullt helsad af alla.

»Nå, min lilla rymmerska,» sade han, vändande sig till Lucca, »har jag hållit ord? Men det har kostat mig stor möda! Hülsen ville inte alls gå in på saken. Eller hur, Hülsen?»

»Ers majestät!» svarade Hülsen med en axelryckning, »kartelföreskriften» — —

»Godt, godt!» afbröt honom kejsaren, »alla syndare må förlåtas!»

Tårarne tillrade öfver kinderna på Pauline Lucca — »droppar så stora som vid ett slagregn» — såsom hon sedan berättade.

»Om jag nu inte kan tala som jag borde, ers majestät, så är det för att jag är yr i hufvudet af bara glädje! Är det möjligt?! Är jag åter i Berlin, ser jag åter min ädle kejserlige herre, som just ser alldeles lika ut som för tjugu år sedan?!»

»Nå, nå, inte smickra nu!» återtog kejsaren skrattande. »Straffet får Hülsen efterskänka er. Ni är nog straffad dermed, att ni, efter hvad denna afton intygat, så länge ha' måst umbära vår och hela publikens bevågenhet».

Från Scenen och Konsertsalen.

Stora Teatern, April 3, 5, 8. Halévy: *Andorradalen* — 4. Mendelssohn: *En Midsommarnattsdröm* — 7. Verdi: *Aida* (fru Östberg) — 10. Hallström: *Per Svinaherde* — 11, 13. Wagner: *Tannhäuser* (Elisabeth: frk Ek. Venus, En herdegosse; frkn Klemming, Karlsson; Tannhäuser, Wolfram, landtgrefven, Walter, Biterolf, Henrik, Reimar: hrr Sellman, Lundquist, Strömberg, Rundberg, Håkansson, Ohlsson, J. Örtengren) — 12. *Mignon* (Mignon: frk V. Andersson; Philine: fru Bergman; Wilh. Meister, Lothario: hrr Lundmark, J. Örtengren) — 15. Bizet: *Carmen* (fru Edling)

Södra Teatern, April 4. Hervé: *Lilla Helgonet*, 1:a akten (Denise: fru Hedén) — 7, 9, 10, 12—15. Talexy: *Ett äfventyr i Sevilla.*

Vasa-Teatern, 3- 15. Millöcker: *Viceamiralen.*

Svea-Salen. Daglig konsert af Gelrichska kapellet och Luttemanska sångqvartetten — 7. *Populär symfonikonsert* 1) Cherubini: ouv. till »Lodoiska». 2) Beethoven: var. ur A-dur-qvart. utförda af stråkorkestern, 3) och 8) sånger af Luttemanska qvartetten. 4) Schubert: H-moll-symfoni (2 satser). 5) Wagner: Långfredagsstämning ur »Parsifal». 6) Berlioz' La reine Mab ur symfonikantaten »Romeo och Julia». 7) Saint Saëns: Danse Macabre, poème symfonique. — 13 *Konsert* (för nödlidande i Tyskland) orkester-, kör- och solosångsaker (bitr.: frk Ch. Lachs, K. Müller, T. Henneberg m. fl.; dir.: hrr Fexer, Gellrich) — 15. *Konsert* af Stockholms Allmänna sångförening; dirigent: hr Edgren.

Berns' Salong. *Matiné* för välgör. ändam. (bitr.: frkn. Almati, V. Andersson, Klemming, fru E. Hartman; hrr Lundquist, E. Sjögren, Sjöberg, Bæckström, Qvartettsångarförb.)

Vetenskaps-Akademien. *4:de kammarmusiksoarén* af hrr Aulin, Sjöberg, Carlsson, Bergström med bitr. af kammarmusikus L. Smith, fru Ida Åqvist. 1) Tschaikowsky: Stråkqvartett, op. 11 D dur. 2) Norman: Sextett för stråkqvart., piano, kontrabas. 3) Beethoven: Stråkqvartett op. 59 F-dur.

Musikal. Akademien. *Högtidsdag,* Dente: Symfoni, D-moll; Gluck: 2:a akten ur »Orfeus».

Maria Kyrka. *Maria kyrkokörs konsert,* (för välgör. ändamål). Bach-Abert: Fantasi för orgel. koral för bland. kör a capella, fuga för orgel med koral af bland. kör; Gille: Messa n:o 7 A-dur, m. m. (bitr. frkn Hultcrantz, Anna Bergström, dir. Heintze m. fl.): dirigent hr Hugo Lindquist.

Wagners »Tännhäuser», som sedan i Maj 1883 icke varit gifven å stora teatern har återupptagits der och gifvits för goda hus. Särskildt torde fröken Eks gästspel såsom Elisabeth, en af hennes bästa roler, vara en lockelse för publiken. Rolbesättningen är för öfrigt den samma som vid senaste uppförandet, med undantag af att frk Klemming i Venus parti fått en ny uppgift, hvilken rol förut innehades af d. v. fröken Anna Strandberg, samt att hrr Lange och Sewons partier öfvergått i andra händer. Fröken Eks behagliga sång och spel i denna opera är för väl kändt att å nyo behöfva påpekas; frk Klemming skötte äfven sin korta men ganska fordrande rol förtjenstfullt, om också med den behagliga apparitionen bordt förenas en mera demonisk tjusningskraft hos den förföriska kärleksgudinnan. Herr Sellman gaf titelrollen med mycken verve och god disposition; den utpreglade dialekt, som hos honom och äfven hos andra sångare på vår kgl. scen förnimmes, verkar dock i någon mån störande på den musikaliska deklamationen och äfven på tonbildningen. Operan gick för öfrigt i sin helhet oklanderligt, och gafs i sin förra form utom att, efter hvad vi kunna finna, balletten i första akten var något rikare anordnad. Efter uppförandet i Paris underkastade Wagner operan en omarbetning, och i denna nya form gafs densamma i Wien 1875, hufvudsakligen med de förändringar att ouverturen icke hade sin nuvarande afslutning utan öfvergick till balletten i Venusberget, hvilken erhållit betydlig utvidgning och nykomponerad musik (för uppförandet i Paris 1861), som för ej så länge sedan utfördes af orkestern i Sveasalen.

Såsom Mignon har fröken Vendela Andersson låtit höra sig i en af sina afskedsföreställningar. Hennes intagande och väl genomtänkta utförande af denna rol ha vi förut haft tillfälle att yttra oss om. De öfriga teatrarne hafva i musikaliskt hänseende ej haft något nytt att uppvisa sedan vår förra redogörelse; på Nya teatern, hvars repertoar varit uteslutande dramatisk, att icke tala om den lilla musikpjesen »Marinettes små skälmstycken», har hr van der Osten fortsatt sitt gästspel, hvilket dock snart afslutas.

Sveasalens »populära konsert» under dir. Halléns anförande var en mycket värdefull musiktillställning, såsom det ofvanstående programmet visar, och hade förtjent åhöras af en mera talrik publik än nu var fallet. Utförandet af samtliga de väl valda numren hedrar såväl ledaren som hans orkester.

Den sista kammarmusiksoarén gafs inför ett rätt talrikt och mycket intresseradt auditorium, som ofta uttryckte sitt bifall och efter konsertens slut genom inropning af tillställarne visade dem en tacksam hyllning, som med all visshet innebar en uppmaning till fortsättning af deras förtjenstfulla verksamhet på den ädla kammarmusikens fält. Nyheten för aftonen, Tschaikowskys qvartett, var en särdeles upplifvande bekantskap. Anslutande sig till den klassiska formen eger densamma likväl i sina särskilda delar, synnerligen i det förträffliga scherzot, så mycket verklig originelt, rytmiskt och melodiskt anslående punkter, att åhörarne synbarligen funno sig mycket intresserade af denna nyhet och gerna skulle vilja framdeles förnya bekantskapen. Af Normans stort anlagda sextett anslog synnerligast det bäst inspirerade, vackra scherzot, de öfriga satsernas styrka synes oss i allmänhet mera ligga i den formela behandlingen af ämnet än i någon lifligare uppfinningsförmåga. Beethovens ofta spelade och alltid lika gerna hörda F-durs-qvartett afslutade värdigt dessa kammarmusiksoaréer. Denna stråkqvartett är icke den enda af B. i F-dur; hans allra första (op. 18 n:o 1) och sista (op. 136) äro nämligen skrifna i samma tonart.

Konserten i Maria kyrka d. 7:de, med det vackra syftet att samla medel till fattiga barns bespisning erbjöd förnämligast två intressanta musiknummer nämligen den Bach-Abertska fugan och Gilles messa. Den förstnämda Fugan med koral för 6-stämmig blandad kör, ersättande orkestern, är ett lyckligt funnet arrangement af direkt. Heintze, hvarigenom det präktiga musikstycket vinner i större användbarhet utan att ändock förlora något af sitt ursprungliga värde. Gilles messa är ett arbete, som vittnar om varmt sinne för det höga ämnet och röjer studiet af goda klassiska förebilder, ehuru tillämpadt i en modernare form. Många satser i densamma anslå genom sin religiösa stämning samt sina vackra melodier, och det inlagda offertoriet ur komponistens messa n:o 8 eger en särdeles framstående skönhet, hvilken äfven fick det bästa uttryck genom fröken Hultcrantz, hvars stämma och föredrag vi först hade tillfälle att göra bekantskap med å en kyrkokonsert och som både genom styrkan och timbren i rösten kanske just i kyrkomusiken har ett fält, hvilket företrädesvis förtjenar att af henne odlas.

Har någon geni så betyder det mindre huru det uppenbarar sig; om i djupet såsom hos Bach, om i höjden såsom hos Mozart eller i både djupet och höjden såsom hos Beethoven.

Rob. Schumann.

Från in- och utlandet.

Stora teatern upptager i de närmaste dagarne »Regementets dotter» med fröken Vendela Andersson såsom Marie, en af hennes glansroler, såsom bekant. Under inöfning äro Götz opera, »Den vilseförda» och »Konung för en dag» med hr Lundmark såsom hr Ödmanns efterträdare i Zephoris' rol. »Alphyddan» är tills vidare uppskjuten.

Sångsällskapet "Orphei drängar" fr. Upsala gifver under dir. musicus Hedenblads anförande med bit äde af operasångaren Lundquist söndagen d. 22 April en matiné i Svea-Salen, hvars förstärkta orkester då medverkar.

Fru Albani ger d. 24 April konsert i Musikaliska akademiens stora sal med biträde af en henne åtföljande pianist signor Bisaccia. Fru Albani kommer vid sina förestående konserter i skandinavien — börjande d. 19:de i Köpenhamn — att bl. a. sjunga en aria ur en föga känd opera af Händel, »Justinus», hvari finnes inlagda variationer och kadenser, förut endast sjungna af Jenny Lind, som instuderat arian med henne, hvilken af Jenny Lind omfattades med mycken vänskap.

Musikaliska akademiens högtidsdag firades d. 14:de d:s på öfligt sätt i närvaro af kronprinsen. Akademiens preses, justitierådet Åbergsson, öppnade sammankomsten med ett helsningstal till kronprinsen, hvarefter dess sekreterare d:r Svedbom uppläste årsberättelsen, hvaruti först erinrades om under året bortgångna ledamöter: Jenny Lind-Goldschmidt, frök. H. Westerstrand, director mus. Gnosspelins, direktör Rosbeck samt norrmannen Lindeman (se Sv. Musiktidn. för förra året).

Till ledamöter hafva under året invalts, jemte de i förra numret omnämnda, musikhandlaren J. Bagge och kommerserådet J. Sjöberg.

Bland de remisser akademien erhållit var särskildt en af vigt: om utarbetande af förslag till kontroll öfver organistexamina öfver hela riket. Akademiens statsanslag har varit 44,900 kr., hvarjemte hon uppburit 5,500 kr. för uppehållande af teaterskolan. Akademiens tillgångar uppgå till 355,000 kr., hvaraf dock större delen ingår i biblioteket. Det sistnämda har under året mottagit flera gåfvor, deribland från konungen och d:r O. Dickson.

I konservatoriets lärarepersonal hade två förändringar skett, hvarigenom hrr Johnsson och Östman anstälts som lärare i blåsinstrumentklassen. Hr Almlöf hade afsagt sig ledningen af teaterskolan, och i hans ställe hade antagits hr L. Josephson.

Musikföredragen ha under året varit 13. — Teaterskolan har haft 17 elever.

Stipendiater för året ha varit hrr C. A. Söderman, L. Lundberg, Sidner,

Borgstedt och fröken Elsa Stenhammar.

I berättelsen vidrördes något Don Juan-jubileet och Glucks sekeldag, som inföll den 15 November 1887.

Efter föredragandet af årsberättelsen uppfördes af hofkapellet en symfoni i D moll af hr Joseph Dente under kompositörens anförande. Af de fyra satserna slog finalen (allegra vivace) särdeles lifligt an på åhörarne, som till sista plats fylde den rymliga lokalen.

Till sist utfördes af akademiens kör och hofkapellet under kapellmästaren C. Nordqvists anförande andra akten af Glucks opera »Orpheus och Eurydice», hvarvid Orpheus' parti sjöngs af fru Edling.

Ladisl. Mierzwinskis tillämnade skandinaviska konserttourné denna vår har uppskjutits, emedan sångaren för närvarande ligger sjuk i Wien.

Ny svensk operett. Fröken *Helena Munktell*, som intager ett framstående rum inom hufvudstadens musikverld såsom pianist och lycklig tonsättarinna, arbetar för närvarande på en operett med motiv från Italien. Operetten, som kommer att gifvas här i höst lär utmärka sig för mycket sångbara och intagande melodier. Fröken M. har under fleråriga musikstudier i Paris utbildat sin talang som tonsättarinna.

Upsala. Fru *Carolina Östberg* gaf d. 6:e April å stadens teater en musikalisk soaré med biträde af hrr Victor Dahlgren och Emil Linden samt konsertmästaren L. J. Zetterqvist. Programmet upptog som slutnummer Rebers 1-akts-opera »Hr Benoits papiljotter», hvari hon assisterades af de först nämda operasångarne.

Göteborg. Fru *Dina Edling* skulle d. 18:de April sjunga Perins parti i Schumanns »Paradiset och Perin» vid en konsert å reallläroverket.

Fröken Gina Oselio (Ås), den utmärkta norska sångerskan, skall under maj månad uppträda som gäst å k. teatern i Köpenhamn och skall derunder bland annat sjunga Elisabeths parti i »Tannhäuser», hvari titelpartiet skall utföras af hr Fr. Brun.

Hr Albert Arveschou, den unge begåfvade basbarytonisten, som sistlidet år sjöng i privata kretsar härstädes, har nyligen uppträdt på en skandinavisk konsert i Newyork och skördat starkt bifall för sin präktiga röst och sitt uttrycksfulla föredrag. Hr Arveschou är för flera år anställd som kantor i S:t Georges Church, en af Newyorks största och förnämsta kyrkor, men biträder dessutom ofta på privata soaréer och konserter.

Finska sångkören M. M., väl bekant äfven här i Stockholm, firar i medlet af nästa månad sitt 10-års-jubileum med en 3 dagars musikfest i Helsingfors. Längre fram på sommaren ämnar kören konsertera i Köpenhamn under utställningstiden.

Den ryska sångkören "Slawianski d'Agrenef", som under de sista åren väckt stort uppseende i Europas hufvudstäder, väntas till Köpenhamn redan i slutet af denna månad. Den utgöres af icke mindre än 60 personer, män, qvinnor och barn, och deras föredrag af ryska folkmelodier beskrifves som utomordentligt verkningsfullt.

Helsingfors. Vid Svenska teatern lära, enligt Helsingfors Dagblad, följande sujetter vara engagerade för nästa spelår: intendenten Harald Molander, hrr Hj. Agardh, A. Berlin, E. Brander, E. Bruno, V. Castegren, H. Ljungberg, E. Malmström, J. Riego, R. Salzenstein och E. Wilhelmsson; fruarna Charlotte Agardh, Ida Brander, Hilma Bruno, Hilda Castegren och Henriette Salzenstein samt fröknarna Lotten Seelig, Lydia Wessler och Selma Zuhr.

Paris. Stora operans direktörer lära hafva underhandlat med *Fru Albani* om engament för öfvertagande af titelrolen i Gounods »Romeo och Julia», som nu skall öfverflyttas till denna scen frå Op. Comique. Underhandlingarne ha emellertid ej ledt till något resultat.

Bayreuth. Wagnerfestspelen skola i år ega rum från d. 22 Juli till d. 19 Aug. »Parsifal» kommer att gifvas hvarje söndag och onsdag, »Mästersångarne» måndagar och torsdagar. Bland engagerade artister nämnas sångerskorna Materna, Malten och Sucher, hrr Gudehus, Winkelman, Reichmann, Gura, Friedrichs m. fl.

Joseph Hofmann har nu återkommit från Amerika, der han väckt stort uppseende, men äfven blifvit öfveransträngd. Hans impressario mr Abbey hotades också med åtal af »Sällskapet till förhindrande af grymhet mot barn», hvilket hade till följd att en insamling af 100,000 dollars gjordes till att friköpa den unge artisten från mr Abbey och möjliggöra hans vidare utveckling. Lille Joseph torde sålunda en tid få hvila på sina redan vunna lagrar.

Ett annat underbarn, den 11-årige pianisten *Otto Hogner* har nu börjat uppträda i England och lär öfverglänsa Joseph Hofmann i mer än ett afseende. Det heter att han redan kan mäta sig med första klassens pianister och att man vid hans bedömande knappast behöfver göra något afdrag på grund af hans ålder.

Svensk Musiktidnings
Musikalbum
1887
inneh. Pianostycken af Em. Sjögren, Stephen Heller, Th. Kirchner, F. H. samt sånger af Gösta Geijer, A. M. Myrberg, A. L. — kan köpas i musik- och bokhandeln samt å tidningens expedition för 1 krona.

Pianomagasin.
Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.
Gust. Petterson & Komp.
38 Regeringsgatan 38.
☞ **Flyglar, Tafflar** och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Albumblad
5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale)
af
Adrian Dahl,
finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Hötorget 6, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.
Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

☞ **SVENSK MUSIKTIDNINGS årgångar 1884, 1885 och 1886** säljas till **nedsatt pris** af **4 kronor** pr årgång, **7 kronor** för två årgångar, **10 kronor** för alla tre, då **kontant liqvid** med beställning efter noggrann adress sändes **direkt till Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.**

INNEHÅLL: Om Reklamen. — Max Bruch. — Fru Albani — Robert Schumanns bref, (Forts.) — August Säfström †. — Dödsfall inom musik- och operaverlden 1887. — Följetong: Kejsar Wilhelm och Pauline Lucca. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1888.